75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 162. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ВЕРЕСНЯ, 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 4, 1968 No. 162. VOL. LXXV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 3-го вересня 1968

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ХВАЛИТЬ УСПІХИ американського робітництва в окремому зверненні з приводу Дня Праці. Він сказав, що вірить в те, що „Америка продовжуватиме похід до усіверсальної людської пристойности". Президент твердить, що американський нарід ніколи не був так підготований до того, щоб знищити вбогість, ігнорацію, різні недомагання та всякі інші форми людської мізерії, як тепер. Успіхи добробуту, казав Джансон, це наслідки змагань робітних сил, чоловіків і жінок та їхніх родин. Президент заявив, що треба поборювати расизм, неостачі в шкільництві, брак фаховости та мовні браки серед робітників.

ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН в окремій заяві з приводу ДНЯ ПРАЦІ оскаржує демократичний Уряд в тому, що інфляція, спричинена фінансовою й економічною політикою емократів, зменшила вартість оляра та заломала віру американського робітника в стабільність американської валюти. Ніксон твердить у своїй заяві, що впродовж двох останніх років, нові й більші податки та більші ціни на різні товари забрали всі ті збільшення платень, які робітники здобули були від 1965-го року. Ніксон твердить, що від останніх виробів (1964 р.) американський робітник внаслідок інфляції втратив 1000 дол. зі своїх заробітків, 200 дол. зі своїх ощадностей, більше як 1000 дол. на своїх забезпеченевих полісах.

КАНДИДАТ НА ВІЦЕ - ПРЕЗИДЕНТА сенатор Мейну Едмунд Москі, промовляючи в радіо, сказав, що, на його думку, поліція в Шикаго „перестаралася" поборюючи демонстрацію молодих протестантів проти Демократичної Конвенції. Але сенатор Москі, знаючи, що демократичний кандидат на Президента віце - президет Гюберт Гомфрі гостро виступив проти демонстрантів, які хотіли розігнати Конвенцію, сказав, що не можна „вважати, що Гомфрі без застережень похвалює акцію поліції". Та Гомфрі заявив після того, що н можна вважати, що посадник Шикаго, Дейлі, не мав слушности, коли давав інструкції поліції гостро виступити проти заворушників.

ЧОТИРИ ПАЦІЄНТИ, ЯКИМ ПЕРЕЩЕПЛЕНО нирки, серце і частину легенів 20-річної жінки, що себе застрелила, — почувалися три дні після операції добре. Застрелилася Нельва Гернандез під час сварки з чоловіком. Її негайно перевезли до шпиталю у Гюстоні, де їй зоперували серце, нирки і легені та очні рогівки. Серце перещепили 50-річному Вілліямові Керроллові, одну її нирку перещепили 22-річному Томасові Стівенсонові, а другу нирку — 41-річному Вілліямові Кайзерові. Частину легенів дістав 39-річний Віллям Вейлі. Перещеплювали п'ять дружин лікарів одночасно під проводом д-ра Е. ДіБейкі — винахідник штучного серця.

АЙЗЕНГАВЕР ВЖЕ НАСТІЛЬКИ ВИДУЖАВ, що може сидіти в ліжку й читати повісті про боротьбу з індіянами в західніх стейтах, які він любить читати від своєї молодості. Від довгого лежання, він дістав був сьому атаку серця 16-го серпня, — пацієнтова горішня частина тіла зігнута. Її підтримують під час сидження. Айзенгавер незлужав на серцеві атаки в 1955-му і в 1956-му році два рази. 77-річний пацієнт востаннє занедужав 16-го серпня в шпиталі Волтера Ріда у Вашингтоні, видужуючи там із серцевої атаки, яку був дістав після промови через телевізію на Республіканську Конвенцію в Маямі Біч.

У СВІТІ

РАДА АТЛАНТІЙСЬКОГО СОЮЗУ (НАТО) ЗІЙДЕТЬСЯ на нараду у жовтні ц. р., замість — як було визначено — у грудні, приспішивши термін з уваги на совєтську агресію в ЧСР. Рада НАТО складається з міністрів закордонних справ, військових і фінансів. Західні уряди вважають, що совєтська агресія порушила рівновагу військово - політичних сил в Европі: СССР змобілізував 650.000 війська, перекиненого до ЧСР.

ПАПА ПАВЛО VI ПРОГОЛОСИВ в минулу неділю в Кастель Гандольфо найгострішу свою заяву з усього, що дотепер сказав про совєтську агресію в ЧСР. Він ствердив, що тією агресією порушено державну суверенність, понижено гідність народу та захитано довір'я у вартість міжнародного права й правопорядку.

У КАЇРО ЗІБРАЛАСЯ в минулу неділю конференція міністрів закордонних справ, чи пак членів уряду й амбасадорів 14-ох членських держав Арабської Ліги. В нараді взяли участь Єгипет, Сирія, Ірак, Ливан, Ємен, Південний Ємен, Кувайт, Савді Арабія, Лібія, Судан, Марокко і Туніз ія. Проводив йорданський міністер закордонних справ Абдель Монейм Ріфай, який апелював до єдности між названими державами, що мають взаємні спори.

АЛЬЖИР ЗВІЛЬНИВ В МИНУЛУ СУБОТУ ізраїльський літак та його 7 членів залоги і 5-ох пасажирів ізраїльців: арабські терористи скерували під загрозою зброї той літак, що летів з Риму до Ізраїлю, до Альжиру ще 23 липня ц. р. Звільнена залога літака прилетіла ним до Риму, звідкіля він відлетів до Єрусалиму.

10 ВЕРЕСНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ у Дрезні нова конференція лідерів Чехо - Словаччини, СССР і його сателітів, що прислали свої війська до ЧСР. Та конференція буцімто має обміркувати виключно питання якнашвидшого відкликання совєтських і сателітських військ із Чехо-Словаччини. Дві совєтські дивізії мають на постійне залишитись в ЧСР на кордоні до Західньої Німеччини.

В ІРАНІ СТАВСЯ в суботу великий землетрус, що повторився в 21 годину пізніше. Землетрус охопив обшир Хурасанту: згинуло понад 12.000 осіб, тисячі дальших є ранені й тисячі похоронені ще під руїнами. Іранське військо бере участь у рятунковій акції. Уряд вживає надзвичайних заходів, щоб протидіяти катастрофі.

КИПРСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ МАКАРІОС МАВ НАРАДУ у Римі з грецьким королем Константином. Константин перебуває у Римі на добровільному вигнанні від часу невдачної його спроби змінити теперішній грецький військовий режим. Припускають, що він вернеться до Греції після прийняття нової конституції і розписання парляментарних виборів під кінець цього року. Макаріос, який є православним архиєпископом, відвідав також Папу Павла VI.

ВІЙСЬКО ЦЕНТРАЛЬНОГО УРЯДУ НІГЕРІЇ ЗАХОПИЛО останню столицю Біяфри Абу. В руках біяфрійського уряду залишились ще тільки два містечка. Нігерія, яка отримує зброю однаково від Британії, як і від Совєтського Союзу, повела офензиву для остаточного захоплення цілої території колишньої своєї Східньої провінції, яка 30 травня минулого року проголосила себе незалежною Республікою Біяфри.

БАГАТОЛЮДНИМИ ЗІБРАННЯМИ ПІД ЧАС СВЯТА ПРАЦІ УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ ЗАПОЧАТКУВАЛИ НОВИЙ СЕЗОН ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТИ

Понеділок 2-го вересня був в Америці Святом Праці і під час того як і попередніх суботи і неділі, що разом зі Святом Праці становили „довгий кінець тижня", що є формальним закінченням вакаційного сезону, відбулися численні і багатолюдні українські зібрая, що віщують бурхливий та багатий в події новий сезон української громадської активности. Зібрання відбувалися переважно по українських вакаційних оселях. Союзівка, оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, була місцем переважно спортової активности, в якій взяли участь сотні молоді, а тисячі приглядались змаганням під час дня та забавлялись увечері. На сусідній Оселі СУМА в Елленвіл відбувся 17-ий з черги Маніфестаційний Здвиг Спілки Української молоді Америки з участю багатьох тисяч цієї молоді та їх батьків. Президент Української Народної Республіки в екзилі Микола Лівицький був почесним гостем на багатолюдному З'їзді Еміґрації Української Народної Республіки на Оселі УРСоюзу „Верховина" у Глен Спей. На оселі ім. Ольжича в Лігайтоні відбувся 29-ий з черги Ювілейний З'їзд Організації Державного Відродження України та братніх організацій. У Філядельфії відбулася 35-та річна конвенція Ліги Української Молоді Північної Америки. Подробиці про всі ці та інші імпрези під час зв'язаного зі Святом Праці кінця тижня будуть подані в чергових числах „Свободи". Подробиці спортових змагань на Союзівці — в цьому числі.

Гомфрі започаткував виборчу кампанію участю в параді „Дня Праці" в Ню Йорку

Ню Йорк. — Віце-президент Гюберт Гомфрі 2-го вересня започаткував виборчу кампанію, взявши участь в параді з приводу Дня Праці та відповідаючи на запити журналістів. Він маршував на чолі паради побіч провідників зорганізованого робітництва голови АФП-КЮ Джорджа Міні, голови спілки транспортових робітників Метью Гінена та інших. Гомфрі сказав, йдучи П'ятою авеню: „Я збираюся йти цією авеню просто аж до Білого Дому". Він назвав Ню Йорк „доброю демократичною територією". Ще в Шикаго Гомфрі перейняв особисто контролю над Демократичною Партією та найменував на голову Крайового Комітету цієї партії колишнього головного поштмайстра Лоренса О'Браєна, який одночасно буде керівником виборчої кампанії в користь демократичного списка. Досі Крайовий Демократичний Комітет очолював Джан М. Бейлі. Гомфрі сказав до членів Крайового Комітету: „Я є капітаном цієї дружини. Я повинен видавати сиґнали. Я капітаном а ви моя дружина". Гомфрі заявив, що він не буде буквально триматися виборчої плятформи, що її схвалила Конвенція. Це відноситься і до того пункту плятформи, в якому говориться про війну у В'єтнамі. Демократичний кандидат на президента заявив, що найбільшою глупотою, яку людина може зробити, це триматися кожного слова, дійсність вимагає зміни. Гюберт Гомфрі казав, що він за те, щоб Крайовий Комітет мав якнайбільшу владу, а не найменшу, як цього домагався президент Л. Б. Джансон: „Ви дістали лідера казав Гомфрі, який підтримує Комітет, а не втікає від нього".

Західня Німеччина стривожена появою військ СССР на її кордоні

Бонн. — Західньо-Німецька преса вдарила в дзвін тривоги з приводу приходу совєтських військ над її кордон від сторони Чехо-Словаччини. В німецькому народі проявились панічні настрої подібні до тих, що охопили німців в Західньому Берліні, коли комуністи почали здвигати ганебний Берлінський мур. Совєтський амбасадор Семьон Царапкін зголосився в минулий понеділок 2 вересня до канцлера Курта Кізінгера на довгу розмову, мабуть, із заявою, що Совєтський Союз не має агресивних замірів супроти Західньої Німеччини. Так само східньо-німецька комуністична преса злагіднила свій тон супроти Західньої Німеччини, щоб — видно — не підсилювати в Західній Европі враження, що агресія супроти Чехо-Словаччини є вступом до дальшого походу СССР і його сателітів супроти Заходу. Совєтський амбасадор у Парижі Валеріян Зорін рішуче заперечив тривожні вістки в пресі й дипломатичних колах, наче б СССР підготовляв інвазію проти Румунії. Совєти зосередили на Буковині й Бесарабії 17-25 своїх дивізій. Це дало притоку до промови президента Джансона в минулу суботу, в якій він перестерігав Москву проти „випускання з прив'язі воєнних собак". Совєтський амбасадор Анатолій Добринін конферував впродовж 50-ох хвилин з державним секретарем Діном Раском. За твердженням преси, Добринін переконував Раска, що агресія СССР проти ЧСР — це „внутрішня комуністична справа" та що Совєти не мають агресивних плянів ані супроти Румунії, ані будькотрої іншої країни. Совєти наказали Східній Німеччині забрати з Чехо-Словаччини своє військо і дві східньо-німецькі дивізії відійшли вже із Чехо-Словаччини. Совєтські війська вийшли з Праги й інших чеських міст на їх передмістя та на села. В ЧСР обрано в минулу неділю нову 21-членну Президію Центрального Комітету компартії ЧСР, в якій тільки два діячі — Василь Біляк і Ян Пілляр — є „сталіністами". Зате димісіовано, як міністра внутрішніх справ, ген. Иосифа Павела й виключено з ЦК партії Франтішка Кріґеля — на вимогу москалів.

Північний В'єтнам нічого не зискає у виборах в З'єднаних Стейтах

Париж. — Західні кореспонденти й дипломати, що стежать за ходом Паризької конференції між ЗСА і Північним В'єтнамом, переконані, що північно-в'єтнамські комуністи продовжуватимуть свою тактику зволікання й виголошування на засіданнях тієї конференції довгих пропаґандивних промов, аж до листопада ц. р., виждавши, поки не будуть переведені вибори нового президента ЗСА. Північний В'єтнам висловлював устами свого речника у Парижі одверто свої симпатії до кандидатур сенаторів Юджина МекКарті й Джорджа Мек Ґоверна, які поручали негайне припинення всіх налетів проти Північного В'єтнаму та відкликування що місячними „пайками" американських військ з В'єтнаму. Обрання на демократичного кандидата віце-президента Гюберта Г. Гомфрі, який підтримує політику през. Джансона супроти В'єтнаму, було прогрою комуністичних надій. Гомфрі звернувся з закликом до республіканського кандидата Ричарда Ніксона, щоб вони, спільно з'ясували північно-в'єтнамським комуністам, що вони, комуністи, нічого не зискають на американських виборах і що ці обидва американські президентські кандидати заперечують Північному В'єтнамові будь-які політичні концесії, що їх комуністи хочуть здобути зброєю, а не переговорами у Парижі.

КАНДИДАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА І ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА ЗСА

Вгорі: віце-президент Гюберт Г. Гомфрі (зліва), сен. Едмунд Москі — демократичні кандидати на президента і віце-президента; внизу: Ричард М. Ніксон і (зліва) губернатор Мериленду Спіро Т. Еґню — республіканські кандидати на президента і віце-президента ЗСА

Комуністи відновили терор супроти міст у Південному В'єтнамі

Сайгон. — В минулу неділю 1 вересня ц. р. після півночі комуністи обстріляли друге найбільше у Південному В'єтнамі місто Дананг ракетами і міномeтами, при чому згинули 26 цивільних осіб та один південно-в'єтнамський вояк. Американське й південно-в'єтнамське військо та поліція були в цілому краю поставлені в стан посиленої готовости в очікуванні загального комуністичного наступу з уваги на проголошений комуністичним ватажком Го Чі Міном „Дня в'єтнамської незалежности" на 2 вересня ц. р. Зокрема, всі чинники безпеки, відповідальні за Сайгон, не виключали нового комуністичного наскоку на те місто у зв'язку з комуністичним святом. На прийнятті в північно - в'єтнамській амбасаді у Пейпінґу з нагоди того Дня в'єтнамської незалежности прем'єр Комуністичного Китаю Чу Ен-Лай виголосив промову, в якій перестерігав пів. в'єтнамців про покладання надто великих надій на приязнь із Совєтським Союзом. Чу Ен-лай передбачує, що Москва „зрадить" Північний В'єтнам і „продасть" в'єтнамських комуністів Америці за ціну визнання совєтського верховодства у Східній і Середній Европі.

Вадим Кіпа, видатний пяніст і композитор, помер у Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої суботи, 31-го серпня 1968, тут помер св. п. проф. Вадим Кіпа, видатний піяніст, композитор і педагог, довголітній провідний член Українського Народного Союзу та постійний дописувач до „Свободи". Св. п. проф. Вадим Кіпа народився в Києві 13-го травня 1912-го року. Здобувши високу музичну освіту, він визначився зокрема як піяніст-віртуоз, був лавреатом всесоюзного фортепіяного конкурсу в Москві в 1938-му році. Був професором Київської консерваторії, а вийшовши під час війни свою педагогічну працю як професор консерваторії Кліндорта-Шарвенка в Берліні. Приїхавши на постійне до Америки, він вславився своїми численними виступами і концертами та своєю педагогічною активністю. Був членом основником створеного в 1951-му році 457-го Відділу УНСоюзу „Культура" та довший час його головою. Осиротив Маму Магдалину Петрівну, сина Альберта з дружиною Оксаною та сина Святослава й дочку Ірину. Тіло спочиває в похоронному заведенні Петра Ярема в Ню Йорку. Панахида там же у вівторок 3-го вересня о год. 7:30 вечером. Дата похорону в цій хвилині ще не устійнена. Смерть залишає нову велику прогалину в українському житті.

Василь Стецяк, секретар Відділу УНС і видатний діяч, помер у Клівленді

Клівленд, Огайо. — У понеділок 2-го вересня вранці тут помер на 58-му році життя св. п. Андрій Стецяк, секретар 240-го Відділу Українського Народного Союзу та член Клюбу Заслужених Союзівців, делеґат трьох останніх конвенцій УНСоюзу, видатний діяч в Америці та раніше активний борець за волю України на рідній землі. Осиротив дружину Анну, дітей Любомиру, Галину і Ореста, братів і сестру та ближчу і дальшу родину і багатьох друзів та приятелів. Похорон відбудеться в четвер, 5-го вересня, о год. 10-ій рано з української католицької церкви св. Андрія з Пармі, Огайо.

ПОМЕРЛА СВ. П. СОФІЯ ЛОТОВИЧ

Бруклин, Н. Й. В неділю, 1-го вересня вранці тут померла св. п. Софія Лотович, вдова по довголітньому пароxові Джерзі Сити і Бруклина. о. совітникові Володимирові Лотовичеві. Похорон відбудеться в четвер, 5-го вересня, о год. 10-ій рано з церкви св. Духа в Північному Брукліні на цвинтар св. Івана.

ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ПЕРШОСТІ УСЦАК ВІДБУЛИСЯ НА СОЮЗІВЦІ З РЕКОРДОВИМ ЧИСЛОМ 182 УЧАСНИКІВ

Звання першунів УСЦАК на 1968 рік у тенісі здобули: Зиновій Яцків, Ірина Купчинська, Богдан Бурачинський, Любомир Гнатів, Роман Ракочий мол., Катруся Закалужна і Юрій Стопницький. У плаванні встановлено ряд нових рекордів, а УССКА здобув дружинову першість і чашу УНСоюзу.

Союзівка, Кергонксон (в. с.) — У тенісових і плавацьких першостях Української Спортової Централі Америки і Канади, які відбулися в днях 31-го серпня та 1-го - 2-го вересня на цій відпочинковій оселі УНСоюзу взяло участь 182 учасники, в тому 109 в змаганнях тенісу і 73 у плавацьких першостях. Змаганням за першість українців Америки і Канади приглядалося близько 4.000 осіб, які відвідали Союзівку в цих трьох днях свят получених із Днем Праці. Тенісові гри почалися на кортах Союзівки вже в ранніх годинах в суботу, 31 серпня, а після обідньої перерви проведено святочне відкриття цих тринадцятих першостей Української Спортової Централі піднесенням прапорів під звуки американського і українсько гимнів та короткими промовами інж. Ярослава Рубля, голови Карпатського Лещетарського Клюбу, що організував ці тенісові і плавацькі змагання, інж. Богдана Рака, керівника тенісових першостей, головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора і заступника голови УСЦАК інж. Володимира Кізими. Вкінці церемонії відкриття склали святочне приречення від учасників змагань Марійка Купчинська від плаваків і інж. Юрій Савчак від тенісистів.

Плавацькі змагання, якими проводив інж. Ярослав Рубель, відбулися в пополудневих годинах в суботу і в неділю. Першунами в поодиноких конкуренціях після фінальних запливів стали: Тома Рачинський — 50 м довільним і 100 м довільним. Лесик Балко — 100 м грудним, Христя Мартинович — 50 м довільним, Володимир Корнієнко — 50 м. довільним у групі юнаків 12-15 років, Нестор Паславський — 25 м. довільним у групі хлопців 11-12 років, Роман Купчинський — 25 м довільним у групі хлопців 8-10 років, Діяна Целевич — 50 м довільним у групі юначок 12-15 років, Олена Почтар — 25 м. довільним у групі дівчат 11-12 років і Роксоляна Терлецька — 25 м довільним у групі дівчат 8-10 років. В гінцях чоловіків 4×50 м довільним і 4 × 50 м змінним стилем перемогли плаваки Українського Студентського Спортового Клюбу Америки з Філядельфії. В неділю вечером, на початку мистецької програми з виступами гумориста Івана Керницького — Ікера, групи танцюристів і квартету студентів працівників Союзівки, проф. Романа Левицького і Володимира Гентиша, відбулася церемонія роздачі золотих, срібних і бронзових медаль УНСоюзу та грамот УСЦАК переможцям плавацьких першостей Централі. В цій церемонії взяли участь: заступники головного предсідника УНСоюзу Марія Душник і Володимир Сохан, головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох, який виголосив коротке слово, почесний член гол. Уряду УНСоюзу Роман Слободян, заступник голови УСЦАК інж. Володимир Кізима, який теж промовив коротко до змагунів і гостей, заступник голови СУАСТ-Схід д-р Михайло Снігурович, інж. Богдан Рак, інж. Тарас Грицай, Михайло Лебедь — секретар плавацьких змагань. Юрій Граб — гол. суддя і Роман Купчинський — стартер плавацьких змагань. Короткі подяки організаторам змагань, УНСоюзові та управі Союзівки виголосили інж. Я. Рубель, який проводив роздачею медаль і інж. Богдан Рак, який теж заповів плян півфінальних і фінальних гор тенісових першостей на понеділок. Дружинову першість в загальному точкуванні плавацьких змагань здобули плаваки УССКА вже втретє і вони одержали з рук заст. гол. предсідника УНСоюзу Володимира Сохана чашу УНСоюзу. У висліді дружинового точкування клюби-учасники зайняли місця в такому порядку: УССКА — $47\frac{1}{2}$ точки, „Чорноморська Січ" Нюарк — 17 КЛК Боффало — 16, КЛК Ню Йорк — 16, Союзівка $12\frac{1}{2}$, ОДУМ — 8, Верховина — 4.

Тенісові першості, якими проводили: інж. Богдан Рак — керівник і гол. суддя, інж. Роман Ракочий — заступник керівника, інж. Тарас Грицай — секретар, Ліда Фірчук — скарбник, інж. Мирослав Ломаґа — господар і інж. Петро Шиприкевич — заст. господаря, закінчилися фінальними зустрічами в понеділок ранком і по полудні. Звання першунів УСЦАК на 1968 рік здобули: Зиновій Яцків, який у фінальній грі чоловіків переміг колишнього першуна Лева Воробкевича з рахунком 6:3, 3:6, 6:4, (зустріч на справді технічно високому рівні); Ірина Купчинська в групі жінок фінальною перемогою над Христею Карпевич 6:1 і 6:1; Богдан Бурачинський серед сеньйорів перемогою 6:4 і 6:3 над Богданом Стопницьким (колишнім чемпіоном серед чолові-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник / Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

За залізною заслоною

Вся Америка й у великій мірі світ живе нині двома подіями: передвиборча кампанія в ЗСА, наслідки якої напевне вплинуть на майбутнє вільного й підневільного світу, і події в окупованій Москвою Чехо-Словаччині.

Що ж знають про ці найголовніші події українці на Батьківщині? Від першого ж дня московсько-совєтської інвазії проти Чехо-Словаччини в СССР пущено в рух великої потужности заглушувачі, щоб населення не могло почути вісток з закордонних радіовисилень. Особливо сильні заглушування в районі України, куди українською мовою передають Радіо Рим, Еспанське Національне Радіо, Радіо Комітету „Свобода" із Західньої Німеччини, „Голос Америки", „Голос Канади" і євангелицьке радіо з Монте Карльо. Заглушування робить своє, хоча дещо завжди можна почути на доброї якости радіоприймачах. Можна припустити, що радіолюбителі в Україні, а їх є десятки тисяч, подекуди також можуть слухати пересилання підпільних радіостанцій у ЧССР, що провадяться чеською, словацькою і іноді англійською та російською мовами. Дещо довідається населення України і від закордонних туристів.

Тим часом офіційна совєтська преса, радіо і телевізія скеровані на те, щоб дезінформувати людей, викривити правду, вибілити імперіялістичну Москву. В Україні вже видано брошуру „Захист соціялізму — найвищий інтернаціональний обов'язок", у якій сказано: „Розмови про нав'язування чехам і словакам якоїсь совєтської моделі соціялізму є не що інше, як злонавмисна, прокаційна брехня". Навряд чи повірить у це український читач там, за гратами московсько-большевицької тюрми. Адже проста логіка каже, що коли Москва не накидає своєї „моделі", то не має чого посилати танків. Хоча залізна заслона зможе на деякий час припинити чи заглушити вільне слово, вона безсильна проти вільної думки.

Душі не скувати

Найновіші події в Чехо - Словаччині показали, що можна окупувати країну танками, але не можна окупувати людської душі, якщо та душа дійсно горда, чесна й відважна. Десятки тисяч чеської і словацької молоді із своїм національним прапором ставали не раз живою стіною перед совєтськими панцерниками. Трудящі ЧССР одностайно провели кілька страйків, домагаючись, щоб окупанти залишили їхню країну. Журналісти - підпільники продовжують передавати через підпільні радіовисильні правдиві інформації, заперечуючи московські пропаґандивні брехні. Серед народів Чехо - Словаччини, на понад 12 мільйонів людей, знайшлося так мало квіслінґів-зрадників, що команда совєтських окупаційних військ не мала навіть з ким вести переговорів.

Така горда й чесна постава народів супроти окупанта пригадує нам чесну й горду поставу новітніх мучеників України — В. Чорновола, О. Заливахи, С. Караванського та багатьох інших, засуджених Москвою за любов до рідного народу, мови, культури, за вимогу дотримання на практиці пунктів так зв. „конституції". По-людському поставились і ті українські будівельники, які поїхали відбудовувати зруйновану землетрусом столицю Вірменії Єреван, але домоглись, щоб для них видавали там газету українською мовою. Гідно поступили ті молоді галичани й волиняки, які, полізши в донбаські шахти, добилися бодай того, що всі офіційні зарядження на них почали давати українською мовою. Є чимало подібних прикладів у боротьбі українського народу проти насильного російщення.

Ніхто не скує душі живої.

Після вакацій

Свято Праці у перший понеділок вересня кожного року закінчує в Америці літній відпочинковий сезон та започатковує рівночасно новий сезон багатобічної активности. Очевидно ,що два перші місяці, вересень і жовтень, цього нового сезону будуть в агально-американському тижні сповнені активністю, зв'язаною з президентськими виборами в листопаді. Нам треба докласти всіх сил і зусиль, щоб у цій активності було видно громадян українського роду та було чути українські арґументи.

Добрим початком активности в нашій Українській Громаді буде, якщо ми всі подбаємо, щоби наші парафіяльні школи та школи українознавства заповнити українськими дітьми. А найважливішою справою на початку цього сезону буде у вересні відновлена акція збірки ще одної сотні тисяч долярів для виконання нашого зобов'язання щодо першої катедри українських студій в Гарварді.

Вас. Пад.

ДРАЙФУСИ І АНТИСЕМІТИ

(1)

У своїм романі „Справа Драйфуса" французький письменник Еміль Золя описує автентичний факт. Драйфус, жид, капітан французької армії, був безпідставно засуджений за зраду. Французькі військові кола зробили з нього жертовного козла, щоб виправдати свою нездарність в очах суспільства і в очах світу. Цей роман — оборона Драйфуса. Це — дійсність. Подруге, дійсність, яка існує ще й досі. Це явище одно з тих, що кидає темну тінь на людство, ставить під знаком запитання поняття культури і гуманности.

Це явище може бути аналізоване в різних аспектах: політично-історичному, релігійно-моральному, психологічному. Українська народна мудрість представляє цю проблему в світлі трагікомізму, описуючи такий факт:

У поїзді в Польщі їхало двоє німців, двоє англійців, двоє українців і двоє жидів. Нещасний випадок: поїзд сходить з рейок і перевертається. Перші піднімаються німці, кричать „ферфлюхтер", „доннерветтер", „польніше орднунг", показують усім і вся свою шкоду: забруднене убрання і взуття. Помалу підводяться англійці, беруть свої валізи, які попадали з полиць. „Велл", — каже один „Велл" — каже другий, оглядаючи валізи. — „Треба докладно описати нашу шкоду і зажадати, щоб управа залізниці заплатила нам за все". „Треб негайно повідомити наші асекураційні компанії". Затискаючи зуби з болю, ледве піднявся українець. Другий лежить і не ворухнеться —поламані ноги. „Втікаймо, — каже один до другого, — Якщо нас тут знайдуть, звелять підносити вагони". Під розбитим вагоном лежать жиди. „Що буде з нами?" — питає один. — „Що буде, я не знаю, — відповідає другий. — „Знаю, що є, що я маю поламані кості." — „Я тобі скажу, що буде: якщо нас двох тут застануть, то скажуть, що ми перевернули поїзд. Будуть погроми по цілім краю".

Гітлер загнав до концентраційних таборів і знищив у газових камерах мільйони драйфусів. Майстрами у фабрикуванні драйфусів були і є москалі, як чорні царі, так і червоні „миротворці". „Бєй жідов, спасай Россію!" — це історично задокументоване гасло московських чорносотенців. Переслідування жидів у червоній Росії — це перлина „російської культури".

Коли гітлерівський антисемітизм був дикий, брутальний, то російський поза своєю дикістю й брутальністю визначається сатанинсько-хитрою прецизією організації. Геніяльні аранжери „добровільних" вивозів на Сибір, геніяльні режисери судових процесів, на яких оскаржені „самі" просять петлі на свою голову, москалі виконують ганебні протижидівські дії так, щоб вину за них можна було скласти на інших, на ворогів явних або потенційних. Тридцять тисяч драйфусів проголосили комуністи в Польщі. Польські комуністи кричать „СОС" мовляв драйфуси опанували Польщу, організували демонстрації і страйки польської молоді. „Бий жидів польськими руками і спасай Росію", існування якої загрожене її власними злочинами.

Антисемітизм, розпалюваний комуністами, має велике позитивне значення як для самих жидів, так і для інших народів, для цілого світу. Прибув новий воїн на антикомуністичний фронт. Історично-політичні умовини жидів, розкинених по цілому світі, віками понижуваних і гноблених, творили підложжя ,на якому приймалися московські примани, заправлювані фальшивими піснями про гуманізм, справедливість, культуру. Соціяльно-психологічний комплекс нахиляв численних жидів до комуністичного інтернаціоналізму як сили, що врятує і їхній народ. Подібно, як українських комуністів і комуністів інших народів.

Не вдержалася маска на голові російських тиранів. Відкрилося справжнє обличчя примітивного дикуна. Виявилася основа, на якій спирається „найбільш миролюбна в світі країна". Зрозуміли це добре чехи, недавно найвірніші приятелі москалів, Пізнали „брата руса". За своє русофільство дорого заплатили.

Комуністичний антисемітизм очищає жидів із ганьби яку їм приклеювали, ідентифікуючи юдаїзм із комунізмом. Термін жидокомуна — це нонсенс. Вистачить відповісти на питання: хто є жиди?

Поняття жидівського народу не міститься в етнічно-расових термінах. Суть жидівської нації — це її духовість, яка виросла і цілковито спирається на жидівській релігії, скристалізована і зміцнена протягом тисячоліть у тяжких історичних умовинах. Духовість що спирається на теїстично-ідеалістичному принципі. Така духовість не може мати нічого спільного з атеїстичними, матеріялістичними, комуністичними доктринами.

Комуністичний антисемітизм — це логічний вислід міжнародного динамізму. Зудару воюючого атеїстичного комунізму з теїстичною струтурою, якою є юдаїзм, уникнути неможливо. Жиди перетривали тисячоліття переслідувань, екстермінацій і зберегли національний характер тільки завдяки своїй релігії. Відступ від релігії, що пропаґує комунізм, був би для жидів рівнозначним із загибіллю як нації.

Не є таємницею, що християнство виросло з юдаїзму. Нема ні одної християнської Церкви, яка не признавала б Старого Заповіту. Головні принципи християнства — це принципи юдаїзму. В кожній християнській Церкві всіх деномінацій Палестина уважається Святою Землею не тільки жидів, але й всіх християн.

Такого стану не можуть стерпіти москалі, що — хворі на манію величі — сягають по владу над цілим світом. Не зважаючи на те, що розвитком своїм не вийшли ще з темряви середньовіччя, інквізицій, тортур, нетолеранції примітива, жадоби знищити кожного, хто думає інакше, ніж вони. Не щадять навіть комуністів. Свідчать про це всім відомі відносини в червоній Росії, стверджені Хрущовим у його відомій промові проти Сталіна. Свідчать про це документи, опубліковані в пресі західнього світу. Свідчать жахливі злочини москалів у Чехо-Словаччині У стані тяжкої меґальоманії москалі горлають: „Москва всєму миру ґолова! Москва — третій Рим, а четвертому не бить!"

Ці свої „ґрандіозні ідеї" пропаґують москалі в пресі, літературі, фільмах („Іван Грізний" А. Толстого) і терором переводять в діло. Як бачимо, прояви цієї хвороби ідентичні в Берліні і в Москві. Це — другий московсько-фашистський чинник, що є причиною антисемітизму москалів.

Ворожість, якої можна дошукатися між християнами перших віків і старозаконними жидами — це ворожість такого типу, що існує й тепер, наприклад, між католиками і християнами інших деномінацій. Антисемітизм пізніших віків — це був антисемітизм у принципі драйфусизму. У країнах, до яких еміґрували жиди після упадку Єрусалиму, урядово-політичні чинники і приватні особи, щоб оправдати свою нездарність, причини своїх невдач часом звалювали на жидів, що, як еміґранти творили незначну меншість. Спеціяльна форма такого типу антисемітизму -- це антисемітизм обскурантів, які твердили і навіть тепер твердять, що жиди замордували Христа.

Христос народився в жидівській родині і, як людина, був жидом. Апостоли і всі його учні були жиди, всі перші християни були жиди. Чи вони замордували Христа? Чи можна узагальнювати й твердити, що жиди замордували Христа? Безперечно, високий жидівський клір відіграв ролю в цій трагедії.

(Далі буде)

Леонід Полтава

РУМУНСЬКА ПРОБЛЕМА

Народи Чехії і Словаччини в їх боротьбі за звільнення з московського ярма, прикриваного „комунізмом", підтримали морально Югославія та Румунія. Москва, відчуваючи, що з народами Югославії їй не справитись і за десятиліття, почала підвозити танки до кордонів з Румунією, до чергової „братської соціялістичної країни", на яку можливо готуються напасти совєтські війська. В московських „Известиях" вже з'явилась 27-го серпня стаття під. заг. „Дивна позиція" ,в якій обвинувачено уряд Чаушеску в дружніх розмовах з тими представниками уряду ЧССР, які „намагаються підігріти дії контрреволюційних сил у Чехо-Словаччині".

Ніхто не може зичити Румунії чи будь-якій іншій країні того нещастя, що спіткало країну високої культури Чехо-Словаччину. Але коли брати справи в аспекті українських відносин, то Чехо-Словаччина має за собою довгий список шляхетних заходів відносно українців, зокрема української культури, а сучасна московська лекція напевно протверезить і деяких словацьких шовіністів, які погрожували українцям на Пряшівщині, вимагаючи, щоб вони словачились...

Інша справа з Румунією. Режим Ніколає Чаушеску розпочав провадити лібералізаційний курс, відштовхуючись від СССР. Однак, ще в 1966 р. в Будапешті був прийнятий закон „про зближення всіх національностей". Того закону й досі не відкликано, а він є фактично пляном винищення й ліквідації — шляхом асиміляції — всіх нерумунських національних меншин у тій країні. Румуни й раніше на нашій Буковині провадили безглузду політику. Їм у відповідь і нині українські археологи з АН УССР розкопують українські історичні житла й фортеці. „Радянська Україна" з 24 серпня сповіщала, що біля села Ломачинці, Сокирянського району на Буковині, на лівому березі Каютина „у товщі земельного насипу знайдено рештки двох слов'янських фортець... Залишки фортеці з 8-9 століть є одним з найдавніших слов'янських дерев'яних укріплень на території України".

У „соціялістичній" Румунії нині живе понад 70.000 українців, але вони не мають навіть своєї культурної організації, хоча б такої, як Українське Суспільно-Культурне Товариство в Польщі. Що з того, що в університеті в Букарешті існує Український відділ і виходить українською мовою тижневик „Новий Вік", коли в країні немає українських шкіл, а в кількох „пунктах вивчення української мови" — немає українських підручників? Так сімдесятитисячна маса українців (це за офіційним переписом з 1962 р., бо їх там понад 100.000 осіб), особливо ж діти й молодь ,наперед приречена на винародовлювання. А між ґеноцидом совєтського чи будь-якого іншого типу немає жадної різниці.

Тому, виступаючи проти кожного зазіхання Москви на іншу країну, в тому числі й Румунію, одночасно треба виступати з домаганням до Букарешту: дати приклад розв'язання національного й інших питань у Румунії, протиставитись імперіялістичній Москві чистою картою, а не заплямленою відношенням до українців та інших національних груп.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

ПАРКІНСОНОВА ХВОРОБА

Цю важку некугу називають по-різному: Паркінсоновою, від імени англійського лікаря, що перший докладно описав її в 1817 році, часто похідним словом — паркінсонізмом, тремтючим паралічем. Це — захворювання глибоких відділів мозку, яке характеризується сповільненням рухів хворого, занепадом сили рук і ніг, спазматичністю окремих м'язів, а передусім — тремтінням окремих частин тіла, найчастіше рук.

У початках цю хворобу іноді важко розпізнати, бо її симптоми проявляють себе в незначній мірі. З часом хворий починає ходити повільно, говорити тихіше і, хоч думає логічно, видається, що йому тяжко концентрувати свої думки; він „надумується" перше, як щось сказати. При тому він нарікає на болі та спазми в хребті, руках і ногах, хоч обмеження в рухах суглобів не спостерігається, як то буває при артритах та ревматизмах. Хворому стає тяжко координувати рухи рук, наприклад, важко доносити поживу ложкою до рота, переставити шклянку з місця на місце і т. д. Писати стає щораз важче, бо перо скаче по папері. Рух очей сповільнюється, і хворий щораз рідше кліпає повіками.

Коли хвороба розвинеться, хворий має характеристичний вигляд обличчя: малорухомі, широковідкриті очі, м'язи обличчя ніби закам'янілі і майже не рухаються під час розмови, з відкритого рота часом спливає слина. Шкіра на обличчі вкривається товщем. Усі рухи дуже повільні, деякі м'язи на руках і ногах напружені. Запримічується більше або менше тремтіння одної або обидвох рук, іноді також ноги, рідше голови. Тремтіння хвилево припиняється і по якомусь часі поновлюється. Мова повільна, іноді незрозуміла.

Тремтіння, як правило, дуже швидке: 4-8 разів на секунду. І воно може початись і залишитись тільки на одній руці, іноді переноситься й на другу руку. В гірших випадках переноситься на ноги і голову. Сила тремтіння залежить від розвитку хвороби, від віку людини і від величини ураженого відділу мозку.

Тремтіння іноді може бути контрольоване напругою волі хворого. У сні воно повністю зникає. Це часто і є критерієм для діягнози: чи тремтіння постало внаслідок паркінсонізму чи іншої хвороби мозку, як, наприклад, пухлини.

Симптоми подібні до хвороби - Паркінсона можуть з'являтися також внаслідок затруєння окисом вуглецю (т. зв. чадом), манґаном, після вірусових запалень мозку. В старших людей ця хвороба розвивається на базі артеросклерозу в частині мозку, до якої доходить з кров'ю замало кисню, внаслідок чого клітини цієї частини поступово відмирають. Проте, смерти це не спричиняє, бо ця частина мозку не є вітальною для втримання життя.

Паркінсонова хвороба здебільша появляється у людей віком понад 50 років і звичайно проґресує повільно, аж поки людина не стає повністю інвалідом. Фахівці-неврологи вважають, що коли симптони недуги розвиваються протягом кількох місяців, то це є поганою прогнозою. Коли ж початкові симптоми виявляються всі разом, коли тремтіння захоплює лише одну частину тіла, тоді прогноза далеко краща.

Останніми десятиліттями почали цю хворобу лікувати хірургічним способом, але такий спосіб дає успішні наслідки лише невеликому відсоткові хворих. Тож і надалі основним лікуванням залишаються ліки, включно з гормонами. У більшості випадків симптони недуги, зокрема тремтіння, можна звести до мінімуму і тим дати хворому можливість нормально виконувати основні функції.

Серед різного роду ліків, синтетичних і природніх, велике значення прив'язується до алкалоїду, який походить із белядони, і навіть деякі синтетичні ліки продукуються на взірець цієї рослинної речовини. Ще далеко перед тим, як Паркінсон описав цю хворобу, в Україні белядони вживали в народній медицині для лікування різних недуг, зокрема для контролі тремтіння. В монастирях на Україні лікували белядоною ще в середньовіччі.

НА БУКОВИНІ ЗНАЙШЛИ РЕШТКИ УКРАЇНСЬКИХ ФОРТЕЦЬ З VIII - IX СТОЛІТЬ

Київ. — На лівому березі Каютина біля села Ломачинці на Буковині знайшли і частково розкопали залишки старовинних українських фортець. Один із членів експедиції з Чернівецького університету розповів: „У товщі земельного насипу знайдено рештки двох слов'янських фортець. Особливий науковий інтерес викликають залишки фортеці VIII - IX століть, яка є одним з найдавніших слов'янських дерев'яних укріплень на території України". Поблизу знайдено рештки новішого укріплення: „В XI столітті тут спорудили нову фортецю з землі й дерева. Тоді важливу оборонну роль відігравали вал заввишки 4 - 5 метрів і глибокий рів. Безпосередньо до земляного валу прилягали дерев'яні зруби, пристосовані під житла й складські приміщення. Ломачинецьке городище — важливе джерело вивчення історії і культури східних слов'ян". Газета „Радянська Україна" з 24 серпня не наважилась назвати „східніх слов'ян" своїм українським іменем.

ЛИСТИ ЗАСУДЖЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЮРИСТІВ

(3)

У брошурі „Проект програми УРСС" з марксистсько-ленінських позицій розглядався існуючий лад. З таких же позицій у ній піддано гострій критиці політику партії і уряду в роки голоду на Україні, 1933 - 1934 роки, масових репресій 30-х років у східних областях України — період, який прийнято делікатно називати „культом особи". Оцінка цього періоду майже не розходилася з офіційною оцінкою керівниками партії і уряду на 20-ому з'їзді КПРС і пізніше.

Критиці піддавалися недоліки післякультівського періоду: бюрократичні методи керівництва народним господарством, засуджувався централізований метод планування в промисловості і сільському господарстві, вказувалось на обмеження прав профспілок, керівники яких стали правою рукою директорів в порушенні соціялістичної законності, різко піддано критиці політику щодо селян, які терплять соціяльний, політичний і культурний гніт, що їх становище таке, яке нічим не відрізняється від становища кріпосних селян 17 - 19 століть.

Особливій критиці піддавалась національна політика на Україні на протязі всього періоду існування радянської влади; масове звинувачення мільйонів українців в націоналізмі і фізичне їх винищення, в тому числі тисячі політичних, наукових і культурних діячів України; заборона сотень українських поетів і письменників, істориків, діячів мистецтва і культури.

Вказувалось на обмеження України в її політичних, економічних правах, що вона позбавлена суверенітету, позбавлена права вступати в зносини з другими державами нашої планети в політичному, економічному відношеннях. Українська мова не стала державною мовою, вона витіснена з органів державної влади, з наукових установ, вищих і середніх учбових закладів, зі сфери промислових підприємств, з громадсько - культурного життя нації, що Україна являється справжнім придатком Росії, дві-третіх її багатств вивозиться за межі України, що над Україною тяжіє в усіх її галузях господарства політика великодержавного російського шовінізму.

А тому на підставі такого становища України робився висновок, що Україна в складі Союзу РСР не має можливості нормально розвиватися як в політичному, так і в економічному і культурному відношенні, що в деяких випадках її становище далеко гірше від становища при царському режимі і, фактично, являється колонією Москви, а в кращому випадку культурною автономією.

При таких обставинах автор її приходив до висновку, що для нормального розвитку української нації і її державності, Україна повинна вийти згідно ст. ст. 14 і 17 Конституції УРСР і СРСР із складу Союзу РСР та стати абсолютно ні від кого незалежною, самостійною державою.

Вказувалося, що для здійснення такого акту необхідно створити організацію з умовною назвою УРСС, котра легально, згідно Конституції, вела б агітацію і пропаганду серед українського народу за вихід Української РСР із складу Союзу РСР, з постановкою цього питання для здійснення його перед найвищими органами влади.

Також вказувалося, що коли б більшість української нації не підтримала б такої ініціативи, то організація підлягає саморозпуску.

На випадок здійснення такого акту, то в самостійній Україні політичний лад повинен бути радянським, а економічний — соціялістичним.

Україна, як самостійна і соціялістична держава, повинна була б залишитися в співдружності соціялістичних держав.

„Проект програми УРСР" долучений до справи у томі 10. Ось кілька виписок із нього:

„Ми боремося за таку самостійну Україну, яка, високо забезпечуючи матеріяльні і духові потреби своїх громадян на ґрунті усуспільненої економіки, розвивалася б у напрямку до комунізму, по-друге, в якій би всі громадяни дійсно користувались політичними свободами і визначили напрямок економічного і політичного розвитку України — такою є остаточна боротьба нашої „партії". (Стор. 3 „програми").

„Засобом нашої боротьби, боротьби за певний наш ідеал, яким є самостійність України з широко розвиненим соціялістичним державним устроєм.

„Справа утворення, Самостійної України кінець кінцем вирішуватиметься не лише партією, а усім українським народом.

„Отже мета цього першого етапу нашої боротьби полягає в завоюванні демократичних свобод, необхідних для організації всього українського народу на боротьбу за утворення незалежної національної держави. Методи досягнення цієї мети мирні, конституційні".

(Стор. 3 „Проекту програми УРСС").

Суд у своєму вироці сфальсифікував „Проект програми УРСС", називаючи його програмою УРСС. З вироку суду випливає, що:

1) організація під назвою УРСС уже існувала;

2) організація під назвою УРСС мала свою програму, і члени УРСС вели практичну роботу по реалізації її.

Але все це не відповідає дійсності. Така ідейна визначеність і організована закінченість створена слідчими органів КДБ Львівської обл. у своїх кабінетах, а суд оформив це остаточно у так званій нарадчій кімнаті під час складання вироку, а серед нас подібного до арешту не існувало.

Було нас кілька осіб, які бачили навкруги себе багато різних неподобств — масові порушення соціялістичної законності, політичних прав громадян, національний гніт, розгул великодержавного російського шовінізму, знущання над селянами і багато, багато других ненормальностей.

Отже, не існувало жодної організації і її програми, ніхто не приймав будь-якої присяги, не платили членських внесків, не було відповідно встановленої дисципліни, не було керівного ядра її, кожний вважав себе вільним у всіх відносинах.

Для того, щоб створити організацію, 6/XI - 1960 р. зібралося нас 5 чоловік, крім згаданих у вироці 4, був ще Ващук Микола, який тоді вчився у вищій партшколі, родом з бувшого Ново-Милятинського (нині Кам'янко-Бузького) р-ну Львівської області, який і доніс про нас органам КДБ, що явилось причиною наших арештів і даної справи. На цьому зібранні, а не „зборищі", як це називає суд, ми обговорили „Проект програми УРСР" та вирішили по деяких причинах відхилити. Та скласти новий проект програми,. який би відображав положення . боротьби в основному за українізацію і за необмежені політичні права громадян і взагалі за демократизацію і другі питання.

(Далі буде)

У Бразилії творяться нові українські поселення

Пудентопіль. — Поблизу м. Гвараніасу почали творитись два нові українські поселення. Громадяни Іван Баран, торбуючись про те, щоб відчинити для дітей українські школи, церкви, організувати українське товариство, написав листа до редакції тижневика „Праця" в Прудентополісі, ч. 21, який передруковуємо: „Пишу до Вас цього листа, щоб подати читачам деякі вістки про наших людей з нової колонії, яка починає творитися. Ця колонія, це Сан Жвон, коло Гвараніасу, недалеко асфальдової дороги, яка йде з Ларанжейрас до Касквел. З наших людей тут уже загосподарилися Михайло Петранський, Михайло Кромпа, Іван Гузик, Іван Леський, Іван Гороховський, ну й я Іван Баран. Землі тут дуже добрі. Родиться пшениця, риж, бараболі, кукурудза, фасоля, банани і і навіть кава. Клімат середній, бо ані дуже зимно, ані дуже гарячо. Морози легенькі та майже не роблять шкоди. Недалеко від нашої колонії є друга, звана Бела Віста, де також є наші люди, як от Петро Марчило, Микола Паска, Антін Мазурик і Петро Ханаський. Ми б дуже були раді, якби число наших людей тут збільшилося. Тоді ми могли б мати тут нашу школу, церкву та й товариство. Якби хтось був заінтересований, то хай пише на адресу, яку нижче подаю: Sr. Joao Baran, Sao Joao — Capela 414, Guaraniacu — Parana.

ІНДЕКС ЦІН В МІСЯЦЯХ ЧЕРВНІ І ЛИПНІ ц. р. збільшився по 0.5 відсотка, це значить на один цілий відсоток, і становив 121.5 відсотка в порівнянні з роками 1957-1959, коли він виносив 100, — це значить на 4.3 відсотка більше в порівнянні з липнем 1967-го року коли індекс цін становив — 117.2. Збільшення індексу цін в липні і червні ц. р. було таке велике, як 11 років тому. Кошти прожитку в цих місяцях так збільшилися тому, що подорожчали відсотки від морґеджів та збільшилися видатки на лікарську опіку. Подорожчали також харчі, хоч не на стільки, як це звичайно буває в липні.

„Татарський чоловік" із Києва про Чехо-Словаччину

З поневоленого Києва їздив Віталій Петльований, „тоже письменник", до Чехо-Словаччини два місяці тому, коли країна ще втішалась відносною свободою. Тепер він надрукував у „Літературній Україні" з 27 серпня статтю „Не вийшло, не вийде", в якій нападає на чехів, словаків і українців за бажання вільно жити. Таку каїнову справу зробили сотні мільйонів рублів, вимосковсько - большевицькою неволею, що бажає її й іншим, при чому, для цього „совєтського человєка" всі народи ЧССР це вже „один народ": „Вільна Чехословаччина, її талановитий народ — наш друг і брат, житимуть вічно і славно під ленінським переможним знаменом, у єдиній сім'ї, що будують..." ... Він виставив „на чорний список" усі видання в Чехо-Словаччині: „Наші читачі добре знають, преса дедалі частіше публіла антисоціялістична й антирадянська пропаґанда на сторінках видань „Літературні лісти", „Млада фронта", „Праце", „Лідова демокраціє", „Свободне слово", „Репортер" та ін.". Татарський чоловік може так спекулювати лише тому, що власне його читачі дуже мало знають про справжні події в окупованій Чехо-Словаччині.

ДЕ НАВЧАЮТЬ КАГЕБІСТІВ?

Запитання і відповідь з газети „Молодь України" з 27 серпня: „Де вчитись на слідчого? — Юрій Середа з Житомирщини. — „Для того" щоб стати слідчим,, треба закінчити юридичний факультет університету (Київського імені Т. Г. Шевченка та ін.) або юридичний інститут у Харкові". Крім спечих випускають київський і чих випускать київський і харківський університети.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ
1-ий ВІДДІЛ ім. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ в НЮ ЙОРКУ
повідомляє Друзів і Знайомих про смерть своєї Членкині

ОЛЕНИ з РАБІЇВ МОСОРИ

бувшої учительки на Рідних Землях і громадської діячки.

ПОХОРОНИ відбулися в дні 3-го вересня 1968 р. з церкви св. Юрія в Ню Йорку на кладовище Gate of Haven, Mount Pleasant, N.Y.

•

Замість квітів на могилу Покійної складає даток на будову церкви св. Софії в Римі

УПРАВА

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих,
що в четвер 29 серпня відійшов несподівано у Вічність на 57-му році життя
заосмотрений Найсвятішими Тайнами
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО, ЗЯТЬ і ШВАГЕР

бл. п. МИХАЙЛО ПЕНЦАК

нар. в Дроздовичах коло Городка Ягайл.

ПАРАСТАС в пятницю 6-го вересня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевича, 109 E. Tabor Road у Філядельфії.

ПОХОРОН в суботу, 7-го вересня, о год. 8-ій ранку з пох. заведення, відтак до церкви Царя Христа і на цвинтар у Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:

ДАРІЯ з РАТИЧІВ — дружина
ЮРІЙ — син
та ближча і дальша Рідня

•

Просимо про молитви за спокій душі Покійного, а замість квітів — пожертви на сироти.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІД СМЕРТИ
заслуженого для Української Національної Спільноти Громадянина, відданого Церкві й Громаді Дириґента, Вчителя, Голови Окружного Відділу Українського Конґресового Комітету Америки в Лігай Веллі, Па.

ПЕТРА МІЛЯНОВСЬКОГО

похороненого 27 липня 1968 р. на цвинтарі Факс Чейс, Філядельфія, Па. — сумуємо цією болючою втратою, відзначуємо з особливим признанням Його для Спільноти труд, співчуваємо з Достойною Дружиною — Вдовою, Родиною й Громадою і в пошані вклоняємось Його Пам'яті, що назавжди залишиться вписаною в анналах нашої Спільноти на цій Землі.

ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ — НЮ ЙОРК

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого, Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

св. п. Тимофія Герасимовича ПЕЧЕНЮКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в середу, 4-го вересня 1968 року
в год. 7-ій веч.
в Соборі СВ. ПОКРОВИ
при Айва та Ваштенау.

До участи просять:

дружина — ВІРА ПЕЧЕНЮК
діти — ЗОЯ і МИКОЛА ФИЛИПОВИЧ
ІННА й ПЕТРО ВРУБЛІВСЬКІ
внуки — АНДРІЙ та ВОЛОДЯ

Замість вінка на могилу

бл. п. Петра Міляновського

голови УККА Лігайтонської Округи,
зложив 25.00 долярів
на будову Церкви Св. Софії в Римі

Ол. ХОМЯК
Гамілтон, Канада

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

св. п. Інсп. ІВАНА ВАСИЛИШИНА

буде відслужена

в суботу, 7-го вересня 1968 р.
о год. 9-ій ранку в долішній каплиці
Церкви СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

Управа Нюйоркського Відділу Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч" просять Родину, Членів Об'єднання, Приятелів і Учнів Незабутнього Покійника, спільно помолитися за спокій Його Душі.

ДІЛИМОСЯ БОЛЮЧОЮ ВІСТКОЮ,
ЩО В ДНІ 30-го СЕРПНЯ 1968 р.
ЗАМКНУЛА В БОЗІ СВОЇ СТРУДЖЕНІ ОЧІ
НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА І ТЕТА

ОЛЕНА з РАБІЇВ МОСОРА

ВДОВА ПО ІНЖ. ВОЛОДИМИРІ МОСОРІ

ЗАУПОКІЙНІ ПАНАХИДИ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 1-го і 2-го ВЕРЕСНЯ В ПОХОРОННОМУ ЗАВЕДЕННІ П. ЯРЕМИ В НЮ ЙОРКУ, А ПОХОРОНИ В ДНІ 3-го ВЕРЕСНЯ З ЦЕРКВИ СВ. ЮРІЯ, Н. Й. НА КЛАДОВИЩЕ ҐЕЙТ ОФ ГЕВЕН, МОНТ ПЛЕЗЕНТ, Н. Й.

Глибоким горем прибиті:

ДАРІЯ ФРАНКЕН — донька з мужем АЛЬБЕРТОМ і донею ДАРУСЕЮ;
АЛЕКСАНДРА ГОЛІНЧУК, СТЕПАНІЯ КУШЛИК, ЛЕВКА КРУПКА, д-р СОФІЯ КАРПІНСЬКА, ДАРІЯ БОЙДУНИК — сестри;
д-р ЮЛІЯН, о. РОМАН, інж. МИРОН — брати;
БРАТОВІ, ШВАГРИ, СЕСТРІНКИ І БРАТАНКИ;
ДАЛЬША РІДНЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ І НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 2-го вересня 1968 р. в Пармі, Огайо відійшов у Вічність

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ СИН, МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

СВ. П. АНДРІЙ СТЕЦЯК

ПОХОРОН відбудеться в ЧЕТВЕР, 5-го вересня, о год. 10-ій рано з української католицької церкви св. Андрія в Пармі.

Горем прибиті:

АННА — дружина
ЛЮБОМИРА, ГАЛИНА і ОРЕСТ — діти
МАТИ, БРАТИ і СЕСТРА в Україні.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими та Українським Громадянством, що в суботу 31-го серпня 1968 р. відійшов у Вічність

НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ СИН, МУЖ і БАТЬКО

св. п. проф. ВАДИМ КІПА

народжений 13-го травня 1912-го року в Києві,
віртуоз-піяніст, композитор, б. професор Київської консерваторії,
професор консерваторії Кліндорта-Шарвенка в Берліні,
лавреат всесоюзного фортепіянового конкурсу 1938-го року в Москві.

ПАНАХИДА у ВІВТОРОК, 3-го вересня 1968 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

Горем прибиті:

МАГДАЛИНА ПЕТРІВНА — мати
АЛЛА — дружина
Діти — АЛЬБЕРТ з дружиною ОКСАНОЮ та ІРИНА і СВЯТОСЛАВ

У глибокому смутку сповіщаємо Рідних, Приятелів і Знайомих та все Українське Громадянство, що в неділю, 1-го вересня 1968 р. вранці відійшла у Вічність

НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, БАБУНЯ і ТЕТА

бл. п. СОФІЯ ЛОТОВИЧ

вдова по св. п. о. совітникові ВОЛОДИМИРОВІ ЛОТОВИЧЕВІ,
довголітня Їмость Бруклина і Джерзі Сіті.

Тіло Покійної знаходиться в похоронному заведенні при 26 Franklin Street у Glen Cove, L.I., N.Y., а похорон відбудеться в четвер, 5-го вересня, о год. 10-ій рано з церкви св. Духа в Північному Бруклині на цвинтар св. Івана.

Горем прибиті:

ВОЛОДИМИР і ЛЕВ — сини
ЄЛИСАВЕТА і МАРІЯННА — синові
АНТІН ЛОТОВИЧ з Родиною — братанок
ГАЛИНА РОҐЛЕС з Родиною — братанка
Внуки та ближча і дальша родина тут і в Україні.

ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ПЕРШОСТІ УСЦАК...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ків); в групі старших юнаків Любомир Гнатів, який мав у фіналі того самого суперника; що і в минулому році, перемогою 6:4 і 6:2 над Ігорем Зубалем; в групі молодих юнаків Роман Ракочий мол. перемогою 6:2 і 6:3 над Ростиславом Салданом; у групі юначок Катруся Закалужна перемогою 7:5 і 6:0 над Марією Павлічкою (зустріч донь двох відомих футболістів); та Юрій Стопницький, який переміг у групі хлопців Романа Купчинського.

В понеділок, о год. 4-ій по полудні відбулося святочне закінчення тенісових першостей УСЦАК із врученням чаш і грамот новим чемпіонам українців Америки і Канади в тенісі. Першун чоловіків Зиновій Яцків одержав чашу УНСоюзу від його головного предсідника Йосипа Лисогора, першун жінок Ірина Купчинська одержала чашу Союзівки з рук „Міс Союзівки" Андрії Кейбіди, якій асистували в цій церемонії управителі Союзівки Данило Слободян і Володимир Квас. першун сеньйорів Богдан Бурачинський одержав чашу „Свободи" з рук її головного редактора Антона Драгана, першун групи старших юнаків Любомир Гнатів чашу ім. Івана Красника з рук гол. секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха, першун молодших юнаків Роман Ракочий мол. чашу „Українського Тижневика" з рук його редактора Зенона Снилика, першун юначок Катруся Закалужна чашу „Українського Тижневика" та Михайло Михаськів за найкращу спортову поставу чашу Марії Душник з рук заступниці гол. предсідника УНСоюзу Марії Душник, і першун хлопців Юрій Стопницький чашу „Українського Тижневика" з рук гол. предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора. Чаші і грамоти Української Спортової Централі Америки і Канади вручали переможцям та учасникам, які здобули другі і дальші місця зас. голови УСЦАК інж. Володимир Кізима і заст. голови СУАСТ-Схід д-р Михайло Снігурович. Церемонію святочного закриття змагань проводив інж. Богдан Рак, який через зливний дощ, що почався на щастя щойно вкінці церемонії, вже не міг скласти в заключному слові подяки всім організаторам, представникам УСЦАК і СУАСТ, господарям — Союзівці і УНСоюзові за співпрацю. Також заступниця гол предсідника УНСоюзу Марія Душник не могла внаслідок цього дощу закрити в імені УНСоюзу ці незвичайно успішні змагання за першість УСЦАК у тенісі і плаванні.

Робітництво боїться президентури Ніксона

Вашингтон. — Зорганізоване робітництво в Американській Федерації Праці-Конґрес Індустріяльних організацій не довіряє опитуванням аґенції Джорджа Ґеллупа, яка недавно опублікувала свої висліди про те, що Ніксон дістав 45 відсотків голосів, а Гомфрі тільки 29. „Коли висліди дійсности" — заявив один цих опитувань відповідають провідник робітництва, то робітництво матиме тяжкий 1968-ий рік. Цей провідник робітництва не вірить тим відсоткам, що їх публікує аґенція Ґеллупа. Робітничі провідники не захоплюються і тим, що не всі робітники підтримують кандидатуру Гомфрі. Треба вести кампанію в користь Гомфрі, та треба також подбати про це, щоб робітники підтримували цих сенаторів і конґресменів, які підтримуватимуть корисні для робітників законопроєкти в Конґресі. Робітники можуть і матеріяльно підтримувати прихильних собі кандидатів. Між робітничими провідниками нема республіканців впливових, і тому не було б кому підтримувати робітничих справ в Уряді, що його очолив би Ричард М. Ніксон.

Окупаційна влада не дає грошей на шкільництво в Україні

Київ. — Щороку Держплян СССР повідомляє про сотні мільйонів рублів,, виділених на справи шкільництва в СССР. Але київська преса надалі частіше публікує повідомлення, з яких видко, що в Україні не мають державних фондів на будування й обладнання шкіл. Цю справу окупаційний режим звалює на плечі колгоспників. „Радянська Україна" з 27 червня, наприклад, повідомляла: „Протягом останніх тридцяти років в області збудовано 476 шкіл. Чимало з них — за рахунок колгоспів". Газета наводить багато прикладів, підводячи під них базу будови „комунізму", немов забуваючи, що колгоспники фактично платять тепер подвійні податки: щорічний податок державі і додатковий податок — на будування шкіл, помешкань забезпечення учнів подекуди сніданками тощо. „Радянська Україна" пише: „Сільгоспартіль „Зоря комунізму" Уманського району за чотири роки збудувала школи в трьох селах. Когосп збудував для спеціялілгосп збудував для спеціялі кому кілька квартир одержали вчителі. Доброю традицією стало в Смілянському районі оздоровлення влітку дітей за рахунок колгоспів, виділення коштів не лише на будівництво, а й на обладнання шкіл. А в колгоспі „Правда" щороку напередодні 1 вересня вручають першоклясникам учнівську форму та підручники, придбані за рахунок колгоспу". Газета захоплюється новою формою визиску убогих.

В Ню Йорку відбулося вінчання працівника друкарні „Свободи" Володимира Калиновського з Марією Вацлавик

Ню Йорк. — В суботу 31 серпня ц. р. тут в Українській Православній церкві св. Тройці при Брум стріт відбулося вінчання п-ни Марії Вацлавик, дочки Наталії Вацлавик з Ню Йорку із працівником друкарні „Свободи", її метранпажем і складачем Володимиром Калиновським, сином Дмитра й Анни Калиновських з Джерзі Сити. Вінчального обряду доверщив о. Є. Новицький, виголошуючи на закінчення коротке вітальне слово для молодих. Весільне прийняття відбулося цього ж дня увечері в залях Ленокс Шалет Ґейтерерс при Іст Другій вулиці і в ньому взяло участь яких 300 осіб — родини і знайомих, як також представників УНСоюзу і редакторів та працівників „Свободи". Побажання для наовоодружених склали в коротких промовах ред. Б. Кравців від редакції „Свободи" та керівник друкарні А. Домарацький від товаришів праці.

Загальні збори Осередку СУМА в Боффало

14 квітня члени Осередну СУМА ім. Лесі Українки в Боффало відбули Загальні Збори. Зборами керувала Президія: Петро Буртин, Василь Шевчук, Петро Перцак. У почесній Президії були: пані Катруся Мороз — голова ОЖ ОЧСУ, інж. Сергій Квасницький — почесний член ООЧСУ, проф. Андрій Мороз та Сильвестер Шиманський — почесні члени Осередку СУМА.

Голова Осередку Богдан Мороз відкрив Загальні Збори та попросив вшанувати пам'ять померлих Осередку — великого приятеля СУМ, неоціненного виховника юнацтва СУМА бл. п. професора Олексія Воронина і бл. п. Володимира Петрівського — прикладного члена Осередку та Управи.

Зі звітів Управи виявилося, що Осередок зберіг дурову оркестру, яка виступала на важливих імпрезах. Крім оркестри в Осередку є активний танцювальний гурток під керівництвом Юрія Гудимяка, юнацький хор під керівництвом Христини Були (студентки ЮБ) та квартет „Горлиці" під керівництвом Марії Лисак. Всі вони виступали на різних імпрезах української громади у Боффало й сусідній Канаді. На окрему увагу заслуговує піддержка реґіональних гуртків, головно — Гуцульського гуртка при Осередку СУМА.

Великим осягом Осередку було завершення будови та посвячення паланки на Оселі СУМА „Холодний Яр" біля Філмор, Н. Й. — вартости коло 16,000 долярів.

У підготовці до тижня 50-ліття Національної Революції і 25-ліття УПА Осередок доложив великого труду.

На маргінесі цієї зовнішньої активности слід відмітити участь Осередку в маніфестаціях та щоденному пікетуванні російсько - большевицької виставки в Боффало.

У звіті повідомлено, що Управа цього року плянує відмічувати такі річниці: 50-ліття Державности України — проголошення IV Універсалу; 50-ліття бою під Крутами; 100-ліття „Просвіти"; 30-ліття смерти полк. Євгена Коновальця, а на зовнішньому відтинку (веде ГУ ООЧСУ) підтримувати акцію „В обороні нескорених" на Україні.

Рівнож, повідомлено, що Управа Осередку брала участь в Окружних нарадах СУМА „Холодноярської округи". де намічено Злет Юнацтва СУМА на дні 8-9 червня ц. р.

На нарадах вибрано Таборову Комісію ,яку очолив проф. Микола Богатюк з Сиракюз. Табір намічено від 30-го червня до 28-го липня включно.

Над звітами велась обширна дискусія, яка закінчилася цілим рядом побажань для Нової Управи.

Комісія Матка в складі: Івана Дроздовського, Ігора Мороза, Михайла Юркова, запропонувала склад нової Управи, яку вибрано в складі: голова — Михайло Белмеґа, 1-ий заст. — Василь Шевчук, 2-ий заст. — Богдан Мороз, писар — Петро Перцак, організаційний референт — Іван Горбачук, культурно - освітний реф. — Юрій Гудимяк, преса й інформ. — Микола Борицький, булавний — Богдан Горбачук. керів. дружинників — Ігор Мороз, спортовий реф. — Володимир Ковалик, жіноча реф. — Дарія Пристайко, фінансово - господарчі (два) — Михайло Михальчук та Дмитро Пітолай, касир — Ярослав Сидлярчук, суспільна опіка — Василь Пристайко, зовн. зв'язки — Роман Чіп, вільні члени — Олег Яцишин, Богдан Ганущак.

Контральна Комісія: Михайло Лисак. Іван Дроздовський, Михайло Михаськів, Ігор Пугач, Михайло Вішка.

Товариський Суд: Петро Буртин, Степан Ґорґанюк, Михайло Юрків, Пилип Плотиця, Северин Папіш.

Загально — треба відмітити, що цьогорічний склад нової управи є в більшості з сумівців, які перейшли всі практичні щаблі членства — від зеленодзюба до бронзодзюба, а Управа очолена людиною, в якої крім краси „душі верховинця", від уродження — крокує прикмета змагу за все краще.

Пресова референтура

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Капітан Богдан Винничок

Кілька днів тому п. Богдан Винничок повернув щасливо з В'єтнаму. Як оповідає то пережив там чимало труду, бо в'єтнамська війна дуже складна тому, що не знати, де є властивий фронт. Треба бути дуже обережним, щоб не впасти в засідку, з котрої вже трудне вороття. Вдячний Всевишньому, що перебув щасливо та здоровий вернувся до своїх родичів.

Пан Богдан є сином Михайла і Марії Винничок, народився в Західній Україні, має 27 років життя. В 1944 році приїхав з батьками до Німеччини, в 1950 році прибув до Америки і вчився. Скінчив університет в Фініксі, Арізона, де студіював історію, політику і мови німецьку та російську. Добровільно зголосився до американської Армії, був приділений до морської піхоти відбув два роки вишколу і старшинську школу. Був висланий до В'єтнаму, де перебув два роки і здобув ранґу капітана. Пан Богдан є свідомим українцем, то українська громада в Фініксі є горда з нього. Щасти Вам, Боже п. Богдане, в дальшому житті.

Панство Винничкі є членами 488 Відділу УНСоюзу.

В. Литвинишин
гол. Відділу УНСоюзу

ТАРЗАН, ч. 6053 Готовий на вибух!

—Подавайте мені чорний кварц, Іто, так швидко, як тільки можете! Будьмо готові на вибух потвори!

— Я готовий на вибух!